

kwartaal

1

jaar

1988

**Kwartaaloverzicht
binnenlandse veiligheidsdienst**

ministerie van binnenlandse zaken

Nr. 2077.108

KWARTAALOVERZICHT
BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST
1e KWARTAAL 1988

INDEX KWARTAALOVERZICHT 1e KWARTAAL 1988

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

- Spionage wereldwijd 1e kwartaal 1988
- Voedsel- en hulptransporten naar Polen

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

- Het Chinese nationale Volkscongres en de noodzakelijke import van westerse wetenschap en technologie
- Jongeren Front Nederland (JFN)

III. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME

- De Beweging en de anti-apartheid
- Anti-militarisme na Woensdrecht

IV. TERRORISME

- De Palestijnen in Nederland
- De TKP/ML in Nederland

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

=====

Spionage wereldwijd

In een onlangs verschenen brochure waarschuwt de Marine Inlichtingen Dienst Marine personeel tegen pogingen van de inlichtingendiensten van met name het Oostblok om Nederlanders met geld over te halen tot spionage. De desbetreffende brochure heeft als veelzeggende titel "Het gebeurt" meegekregen.

Dat er ook in de afgelopen periode weer het nodige gebeurd is op inlichtingengebied, moge blijken uit de navolgende uit de internationale pers opgetekende feiten.

1. Voor het eerst sinds de normalisatie van de diplomatieke betrekkingen tussen de Verenigde Staten en China in 1979 zijn eind december 1987 op Amerikaans verzoek twee Chinese diplomaten naar Peking teruggeroepen. De Chinezen, de plaatsvervangende militaire attache HOU D ; en de consul-generaal in Chicago ZHANG WI ; zouden zich aan spionage hebben schuldig gemaakt. Voor zover bekend heeft China in deze zaak niet geretaliëerd.
2. Begin januari deed een Frans blad verslag van de carrière van de voormalige leider van de Sovjetrussische spionage in Frankrijk, C , die in 1983 tezamen met 46 landgenoten persona non grata werd verklaard door Frankrijk. C bekleedde achtereenvolgens de functies van medewerker van het International Department van het Centraal Comité van de CPSU en President van het Sovjet Auteurs Agentschap. Een "omgeschoolde" KGB-officier derhalve!
3. Op 16 januari meldde de pers dat de FBI een sergeant van het Amerikaanse leger had gearresteerd op verdenking van spionage ten behoeve van de Sovjet-Unie. De arrestant, de 42-jarige D. R. , zou getracht hebben militaire gegevens te verkopen aan de Sovjets.
4. Medio januari werd bekend dat Amerikaanse contra-spionage-officials naar aanleiding van polygraph-testen op 259 mariniers ontdekt meenden te hebben dat de Sovjetrussische inlichtingendiensten uitgebreide pogingen in het werk hebben gesteld om Amerikaanse mariniers te compromitteren. Momenteel zouden 6 mariniers, destijds geplaatst in Moskou en andere plaatsen in het Oostblok, verdacht worden van mogelijke inlichtingenactiviteiten ten behoeve van het Oostblok. De onderzoeken in deze zaak startten in 1987 toen sergeant L. wegens spionage t.b.v. de Sovjet-Unie gearresteerd werd door de Amerikaanse autoriteiten.

5. Medio januari werd om onbekende redenen het uitwijzingsbesluit tegen de Roemeense onderzoeker Trean M opgeheven door het Franse Ministerie van Binnenlandse Zaken. M , die werkzaam was bij de Universiteit van Grenoble, werd in 1983 wegens wetenschappelijke spionage "ten behoeve van een vreemde mogendheid" veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar.
6. Op 28 januari diende voor het gerechtshof te Luzern de beroepszaak tegen Rosmarie M en Jan Vladislav K die gedurende 23 jaar gespioneerd hadden voor de DDR. De eis in eerste aanleg was 5 jaar. M en K hebben tijdens hun inlichtingen-bestaan onder andere een twaalftal ontmoetingen gehad met Margarete H , de voormalige secretaresse van verscheidene Westduitse presidenten die op 31 augustus 1987 wegens spionage voor de Sovjet-Unie veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van 8 jaar.
7. Op 28 januari berichtte de Britse pers dat de "perestroika" ook het KGB niet onberoerd laat. Inmiddels zouden in het kader van perestroika 5 van de 14 KGB-voorzitters in de Sovjet-republieken vervangen zijn.
8. Op 28 januari overleed in Oost-Berlijn de fysicus Klaus F die in 1950 in Groot-Brittannië tot 14 jaar werd veroordeeld wegens atoomspionage ten behoeve van de Sovjet-Unie. F , die in 1959 werd uitgewezen naar de DDR, werkte mee aan de produktie van de eerste atoombom.
9. Een nieuw geval van illegale technologie-transfer naar het Oostblok kwam eind januari aan het licht toen bekend werd dat de DST, de Franse contra-spionagedienst, vijf Franse onderdanen had gearresteerd op verdenking van de illegale uitvoer naar de Sovjet-Unie van geavanceerde technologie. De vijf betrokken Fransen zouden met het oog op deze illegale uitvoer in 1985 het bedrijf "Universal Testing Equipment" (UTE) hebben opgericht, klaarblijkelijk met medewerking van een KGB-officier die in 1978 uit Frankrijk uitgewezen werd. De arrestatie van de Fransen viel samen met de jaarlijkse vergadering in Versailles van het COCOM (Coördinatie Comité voor multilaterale exportcontrole), dat de regels vaststelt voor de export van militair-toepasbare technologie naar het Oostblok.
10. Blijkens persberichten van eind januari/begin februari vroegen achtereenvolgens twee Poolse diplomaten politiek asiel in Zweden. Het betrof de vice-consul van de Poolse Ambassade te Stockholm, Witold G en vice-secretaris Marek L . Over de motieven van genoemde Poolse diplomaten werd niets naders vernomen. Of deze defecties verband houden met de uitwijzing eind december 1987 van twee medewerkers van het Poolse Consulaat in Malmö is niet bekend.
11. Kim PHILBY, de Britse dubbelspion die in november 1987 voor de Letlandse televisie verscheen in verband met uitingen van nationalisme in Letland speelt een belangrijke rol in "The secret servant, the life of Sir Stewart Menzies, head of British Intelligence 1939-1952" van Anthony Cave B . B stelt in zijn boek dat PHILBY voor eigen doeleinden gemanipuleerd werd door de Britse inlichtingendienst, daarbij in het midden latend of en in hoeverre deze manipulatie succesvol was.

Overigens beweerde PHILBY in een interview met "the Sunday Times" van medio maart, dat de Britse regering zijn vlucht naar Moskou in 1963 bevorderd zou hebben, aangezien een proces tegen hem de Britse regering in verlegenheid zou hebben gebracht.

12. Tijdens het onderzoek naar de bende van Nijvel is de Belgische justitie begin februari gestuit op een netwerk voor illegale wapenhandel en drugsmokkel, mede opgezet door de Bulgaarse inlichtingendienst. Een van de spilfiguren in deze zaak zou de voormalige Eerste Secretaris van de Bulgaarse Ambassade te Brussel zijn, Tsondu T. T. , vertegenwoordiger van de Bulgaarse exportfirma "Kintex", werd in 1984 wegens industriële spionage uit België uitgewezen. Via "Kintex" zouden tonnen Libanese drugs in België ingevoerd zijn. Met de opbrengst van deze drug-verkoop verschaften de Libanese Christelijke milities zich wapens die vervolgens weer via "Kintex" geleverd werden.
13. De pers van 10 februari berichtte dat Russell S. , technicus bij een kernenergie-laboratorium, begin februari dood werd aangetroffen aan de kust van Cornwall. Dit is het zevende mysterieuze sterfgeval onder Britse defensie-specialisten sinds augustus 1986. Volgens de Gazet zou de Britse contra-spionagedienst MI-5, die tot dusverre ontkende dat deze zaak een inlichtingenachtergrond heeft, thans een onderzoek gestart hebben.
14. Sir Robert Rhodes J. , Brits parlamentslid, vooraanstaand historicus en van 1972 tot 1976 naaste medewerker van secretaris-generaal WALDHEIM bij de Verenigde Naties, verlangde medio februari van de Britse regering een onderzoek naar het verleden van WALDHEIM. Sir Robert houdt er rekening mee, dat de huidige Oostenrijkse president met diens oorlogsverleden gehanteerd werd door het KGB. Begin maart sloot de Amerikaanse historicus Eli R. zich bij het door Sir Robert Rhodes J. geuite vermoeden aan. In ruil voor het zwijgen van Sovjetrusssische kant zou WALDHEIM zoveel mogelijk Sovjet-functionarissen in het VN-secretariaat moeten zien op te nemen.
15. Op 20 februari arresteerde de Westberlijnse politie twee Sovjet-officieren die een ontmoeting hadden met een van hun agenten. De twee Sovjets werden na te zijn verhoord uitgewezen naar Oost-Berlijn.
16. Ook in deze verslagperiode was er sprake van een spionnenruil. Op 22 februari werd bekend dat de Verenigde Staten, Israel en de Sovjet-Unie een spionnenruil zouden voorbereiden. De VS zouden de tot levenslang veroordeelde P. uitleveren aan Israel, Israel zou de eind december gearresteerde KGB-agent K. terugzenden naar de Sovjet-Unie, die op haar beurt een niet bij name genoemde Amerikaanse spion zou terugsturen naar de VS. De 42-jarige K. , die in 1971 vanuit de Sovjet-Unie naar Israel emigreerde, werd op 23 december 1987 door de Israelische veiligheidsdienst gearresteerd op verdenking van spionage ten behoeve van de Sovjet-Unie. K. gold als een van Israel's succesvolste zakenlieden met uitgebreide contacten in alle geledingen van de Israelische samenleving.

17. Op 23 februari maakte de Amerikaanse pers bekend dat een door een firma in Los Angeles aan de Universiteit van Zagreb geleverde computer via Belgrado en Oost-Berlijn terecht is gekomen in Moskou. De computer zou kernaanvallen kunnen simuleren.
 18. Nadat in het afgelopen jaar het boek "Spycatcher" van Peter W in Groot-Brittannië voor grote opschudding had gezorgd, is ook de publicatie van het boek "Inside Intelligence" van de hand van de voormalige MI-6 medewerker C niet onopgemerkt voorbijgegaan. C beweert onder andere dat premier WILSON in 1976 plotseling aftrad naar aanleiding van "een persoonlijke indiscretie" die ter kennis was gekomen van het KGB. Overigens gaat de juridische strijd om "Spycatcher" onverminderd voort.
 19. Naast de niet-aflatende juridische strijd over het boek "Spycatcher" van Peter W, lijkt thans ook de BBC het doelwit te worden van de pogingen van de Britse regering om iedere publicatie over de Britse geheime diensten te voorkomen. Een radio-uitzending over deze diensten getiteld "My country right or wrong" dreigt verboden te worden indien de Britse autoriteiten niet vooraf kennis kunnen nemen van de inhoud.
 20. Op 1 maart werd bekend dat drie Marokkaanse diplomaten en een arts tot levenslange gevangenisstraf waren veroordeeld wegens spionage ten behoeve van de Sovjet-Unie. Een van de diplomaten, Hassan B, was oud-zaakgelastigde in Warschau en voormalig cultureel attache in Moskou. De andere diplomaten zijn Jalil T, ambassaderaad, die werkzaam was in Addis-Abeba en bij de Verenigde Naties en Mohammed C, codeklerk bij de Marokkaanse Ambassade in Moskou.
 21. Het Japanse Toshiba-concern dat in 1987 in opspraak kwam vanwege illegale leveranties aan de Sovjet-Unie, zou volgens onbevestigde persberichten van begin maart ook aan de DDR en Tsjechoslowakije illegaal machines geleverd hebben. De informatie betreffende deze illegale leveranties zou afkomstig zijn van de CIA.
 22. Op vrijdag 18 maart arresteerde de Westduitse politie de 40-jarige Elke F, secretaresse bij het ministerie voor economische samenwerking, op verdenking van spionage voor het Oostblok. F zou het slachtoffer geworden zijn van een zogenaamde Oostduitse "Romeo" die opereerde onder het alias Gerhard T. Vanaf 1975 heeft F informatie doorgespeeld aan - vermoedelijk - de Oostduitse inlichtingendienst.

F's arrestatie werd overigens ten onrechte in verband gebracht met de defectie naar de BRD van de Oostduitser Fritz F, de plaatsvervangend directeur van de Oostduitse staatstransportmaatschappij Deutrans.
-

Voedsel- en hulptransporten naar Polen

Na de afkondiging van de staat van beleg in Polen op 13 december 1981 werd in de Nederlandse samenleving een toenemende bereidheid geconstateerd om voedsel en andere hulpgoederen naar dit land te sturen.

Snel werd duidelijk dat met de goederen soms weinig nauwgezet werd omgesprongen. Een vrachtwagenchauffeur van de bekende "Holland Duck Club" werd wegens verduistering begin 1982 door de landelijke pers publiekelijk aan de schandpaal genageld. Anderzijds circuleerden geruchten, dat diverse hulpgoederen door de Poolse autoriteiten ten behoeve van het Poolse leger werden geconfisqueerd.

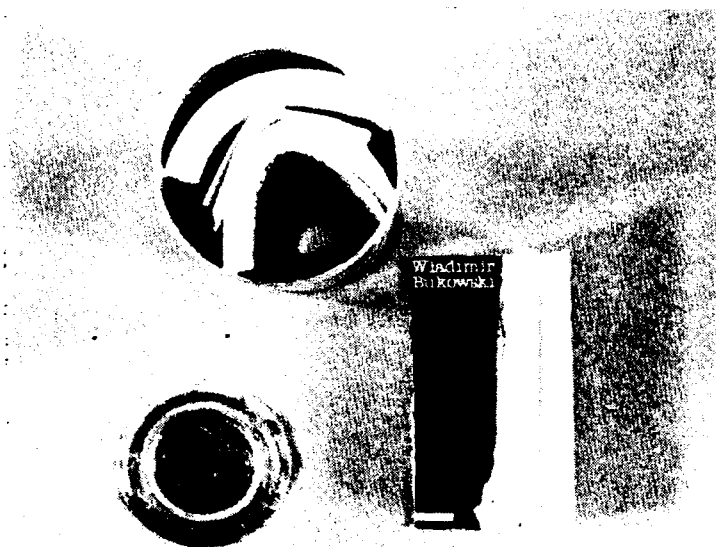
Gedurende de laatste jaren werden goederen ter waarde van ettelijke miljoenen guldens naar Polen vervoerd. Het spreekt vanzelf dat in deze periode het reizigersverkeer tussen Nederland en Polen eveneens sterk toenam.

Sloegen de Nederlandse veiligheidsdiensten deze humanitaire hulpverlening slechts van een afstand gade, de Poolse geheime diensten bezagen de komst van de vele Nederlanders met zorg. De Poolse diensten zagen daarbij voornamelijk gevaar in de contacten tussen personen afkomstig uit het vrije Westen en aanhangers van het eind 1981 verboden vakverbond "Solidarnosc".

De activiteiten van de Poolse Veiligheidsdienst (S.B.) beperkten zich in eerste instantie tot het in kaart brengen van de relaties tussen leden van "Solidarnosc" en de voedseltransporten. In een later stadium zijn personen uit landen in West-Europa door de S.B. benaderd. Zonder uitzondering werd hen gevraagd naar de beweegredenen voor hun komst naar Polen, naar de namen van organisatoren van voedseltransporten, namen en adressen van Poolse onderdanen voor wie de goederen bestemd waren

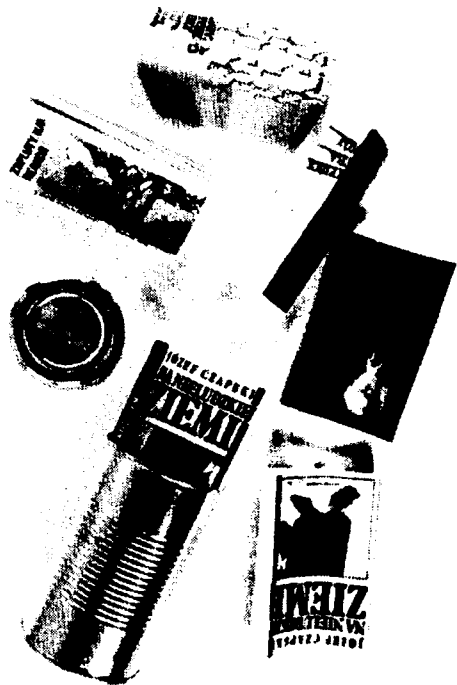
en tenslotte naar de mogelijke relatie met "Solidarnosc". Incidenteel werd chauffeurs grof geld geboden in ruil voor informatie. De Poolse autoriteiten - immer beducht voor Westerse invloeden in "Solidarnosc" - trachtten reeds enige jaren aan te tonen, dat het verboden Poolse vakverbond relaties onderhoudt met en gesteund wordt door Westerse inlichtingendiensten. Vanuit deze optiek hebben vrachtwagenchauffeurs, die goederen naar Polen vervoeren en tevens contacten onderhouden met leden van de afdelingen van "Solidarnosc" in West-Europa, in casu Nederland, dan ook onze aandacht.

Het bureau Solidariteit in Parijs, dat contacten onderhoudt met de afdelingen in West-Europa, vervaardigt propagandamateriaal voor de landgenoten in Polen; voor de verzending wordt gebruik gemaakt van

Westeuropese chauffeurs die geselecteerd zijn door de diverse afdelingen van Solidariteit in het Westen. Deze West-Europeanen wordt verzocht het materiaal Polen binnen te smokkelen.

Enige tijd geleden werd iets meer omtrent zo'n vrachtwagenchauffeur, betrokken bij een dergelijk transport, bekend. Hij kreeg het verzoek een grote hoeveelheid propagandamateriaal, grotendeels verpakt in soepblikken, naar Polen te transporteren.

De zending bestond niet alleen uit soepblikken, maar bevatte tevens stencil-machines en personal-computers, met een totale waarde van omgerekend circa f 50.000,--. Ook de onkosten van de chauffeur in kwestie werden betaald door Solidariteit.

Indien dergelijke transporten aan de Poolse grenzen door de douane-autoriteiten worden onderschept kan de verantwoordelijke chauffeur rekenen op een langdurige gevangenisstraf.

De kans hierop is niet gering, daar ernstig rekening moet worden gehouden met infiltratie van Solidariteit door de Poolse Veiligheidsdienst.

Zo blijkt dat op het oog "onschuldige" humanitaire hulptransporten naar Polen voor met name de chauffeurs risicovoller en in elk geval

gecompliceerder kunnen zijn dan men op het eerste gezicht zou denken.

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

Het Chinese nationale volkscongres

en de noodzakelijke import van westerse wetenschap en technologie

Met tussenpozen van ongeveer vijf jaar pleegt in de Volksrepubliek China het Nationale Volkscongres voor een plenaire zitting bijeen te komen in de hoofdstad Beijing. Het Volkscongres heeft globaal de functies en bevoegdheden van een parlement zoals wij dat kennen. In China worden de gedelegeerden, die een brede afspiegeling vormen van 's lands politieke en maatschappelijke geleidingen, via een langdurig proces van lokale en regionale voorverkiezingen aangewezen. Het karakter en de invloed van de werkzaamheden van het Chinese Volkscongres zijn echter onveranderlijk verbonden met de leidende rol van de Chinese Communistische Partij (CCP) in bestuurlijke aangelegenheden. Dat partijprimaat in staatszaken is grondwettelijk verankerd en komt alleen al tot uitdrukking in de toonaangevende CCP presentie bij de verdeling van regeringszetels en in het feit dat elk beleid uiteindelijk de ideologische toets van het marxisme-leninisme-mao zedongdenken dient te doorstaan.

Zoals gebruikelijk worden plenaire Volkscongreszittingen voorafgegaan door vergaderingen van het Centraal Comité (CC) van de CCP, waarop in grote trekken de latere parlementaire ontwikkelingen worden voorbereid. De bijeenkomst van het actuele Zevende Nationale Volkscongres, die op 25 maart jl. begon en thans, bij de afsluiting van dit kwartaal, nog in volle gang is, werd echter behalve door een CCP-CC vergadering, ook nog eens in een eerder stadium - oktober/november 1987 - voorafgegaan door een CCP Congres dat al in belangrijke mate de koers voor de komende jaren bepaalde. Die koers zal er een zijn van voortgezette modernisering, van consolidatie en verdieping van reeds doorgevoerde hervormingen en vernieuwingen, en van verdere uitbouw van het beleid waarmee China zich openstelt voor samenwerking met ontwikkelde (voornamelijk Westerse) landen ten behoeve van de eigen modernisering.

Prioriteiten van het Nationale Volkscongres

Gezien de afloop van het recente CCP Congres, eind 1987, waarop ondubbelzinnig groen licht werd gegeven aan verdere uitvoering van het hervormingsbeleid en waarbij aan het slot een grootscheepse verjonging en professionalisering van de partijleiding bleek te zijn doorgevoerd, is ook de uitkomst van het Zevende Nationale Volkscongres voorspelbaar. De ingeslagen weg zal worden vervolgd, de voorgenomen inkrimping en stroomlijning van de staatsbureaucratie krijgt haar beslag en tal van veteranen, wier verdiensten hoofdzakelijk dateren uit de tijd van de Revolutie (dus van voor 1949), zullen hun bestuurszetels overdragen aan jeugdiger en betergeschoolde technocraten. Echter, de vertrouwde tafereelen van hoogbejaarde afgevaardigden, aan wie het hele congresgebeuren voorbij schijnt te gaan, behoren toch nog altijd niet tot het verleden.

YANG Shangkun bijvoorbeeld maakt tegen het einde van de bijeenkomst zijn debuut als China's nieuwe President op 81-jarige leeftijd, vice-President wordt de 79-jarige WANG Zhen, terwijl DENG Xiaoping, met wiens vooruitstrevende lijn vooral YANG zich pleegt te identificeren en die als voorzitter van de Militaire Commissie aanblijft, al bijna 84 is.

De openheid, die het Zevende Nationale Volkscongres al vanaf het begin op 25 maart kenmerkt, komt onder meer tot uiting in de uitgebreide publiciteit door de Chinese media over de gang van zaken ter zitting en in de betrekkelijk forse aantallen toegelaten buitenlandse waarnemers. Hoewel deze mate van openheid voor een Volkscongresbijeenkomst een vrij nieuw verschijnsel is, komt zij niet onverwacht na de opmerkelijke doorbraak op dit gebied tijdens het laatste CCP Congres.

De door de ongeveer 2900 afgevaardigden af te werken agenda omvat ook nu weer vaste punten als: het regeringsverslag over de voorbije periode (1983-1988), een sociaal-economisch beleidsplan voor de toekomst, ontwerpen voor grondwetswijzigingen en de verkiezing van diverse topfunctionarissen in de belangrijkste staatsorganen, waaronder de regering. Daarnaast komen evenwel nog andere actuele zaken aan bod, zoals het al sinds 1980 ter tafel liggende wetsontwerp betreffende Chinees-buitenlandse joint ventures en - naar verluidt - een herziening van de wet op de staatsgeheimen.

Ofschoon dus al enkele maanden vaststaat dat de Volksrepubliek haar moderniseringspolitiek onverminderd zal doorzetten, is de huidige congreszitting juist van groot belang ten aanzien van vragen als: in welk tempo dat kan gebeuren en of op korte termijn accentverschuivingen geboden zullen zijn. Met betrekking tot het laatste heersen er namelijk binnen de kring van Chinese leiders nog altijd verschillende opvattingen. Zo vroeg de als een (naar verhouding) behoudend man bekend staande premier LI Peng om voorrang voor modernisering in de landbouwsector, waar relatief minder vorderingen zijn gemaakt. Een oproep die algemeen wordt beschouwd als een demonstratie van eigenzinnigheid door LI tegenover zijn grote opponent van dit ogenblik, CCP-leider ZHAO Ziyang, die meermalen een duidelijke voorkeur uitsprak voor industriële ontwikkeling in de grote steden en het zuidelijk kustgebied.

Een punt waarop inmiddels geen wezenlijke meningsverschillen meer schijnen te bestaan is de wenselijkheid van een praktische functiescheiding tussen de partij (de CCP) en alle staatsorganen. Richtlijnen, die een eind moeten maken aan de uit haar krachten gegroeide CCP-overheersing en aan de inefficiëntie, corruptie en andere wantoestanden die daarmee gepaard gingen, zullen weldra scherp geformuleerd hun weg naar de bedrijven en kantoren vinden. Maar uitvoering ervan zou nog wel eens een zaak van heel lange adem kunnen worden, omdat er vele manieren schijnen te zijn waarop het in zijn status bedreigde partijkader machtsverlies kan trachten te voorkomen. Overigens behoudt de partij onder alle omstandigheden haar koersbepalende functie en op elk niveau haar taak om uitvoering van het staatsbeleid voortdurend politiek te toetsen.

Het belang en de wijzen van wetenschappelijke en technologische import

De sector waarvoor het Volkscongres, in navolging van het recente CCP Congres, zeker zal aandringen op continuering van het gevoerde beleid, aangezien het welslagen van de totale modernisering er voor een belangrijk deel van afhangt, is die van de wetenschap en technologie. Vermoedelijk is op geen enkel ander onderdeel van het complete Chinese hervormingspakket zoveel vooruitgang geboekt. Nergens anders is ook zo

duidelijk het voordeel merkbaar dat de Volksrepubliek zich heeft verschaft met de openstelling van haar grenzen voor buitenlandse kennis en goederen en met het in staat stellen van haar intellectuelen om zich in het Westen te bekwamen in hun vak. In zoverre is China's voorspoedige ontwikkeling op dit gebied dan ook toe te schrijven aan een combinatie van nationale zelfontplooiing en legitieme import.

Niettemin stoelen de Chinese wetenschappelijke en technologische voor-
ringen soms ook op geheime en onder dekmantel verrichte invoer van wetenschap of materiaal. In veel van die gevallen betreft het de ont-
futseling van blauwdrukken, procede's of prototypes en zou gesproken kun-
nen worden van industriële spionage. China blijkt af en toe eveneens
uit op know-how en goederen van militair strategische aard en bedrijft
in die gevallen de meer conventionele spionage.

Beide vormen van intelligence worden bedreven door zowel het Ministerie van Staatsveiligheid, dat in 1983 werd opgericht op de restanten van het CCP inlichtingenapparaat, als de militaire inlichtingendienst, die organiek is ondergebracht bij de Generale Staf van het Chinese Volksbevrijdingsleger.

Het is nochtans lang niet altijd een uitgemaakte zaak of de legale dan wel illegale verwerving van bepaalde wetenschap of materialen een aantasting vormt van strategische belangen van andere landen. Immers, internationale afspraken daarover door de ontwikkelde Westerse wereld, zoals de zogenaamde Cocom-voorschriften, die de export van hoogwaardige goederen naar bijvoorbeeld China en de Oostbloklanden sterk beperken, worden door de diverse landen nogal eens verschillend geïnterpreteerd. En juist voor de Volksrepubliek worden ze dikwijls tamelijk ruimhartig toegepast en in een enkel geval zelfs grotendeels geannuleerd.

Via Sovjetrussische functionarissen werd dan ook bekend dat er in Moskou met een zekere afgunst gekeken wordt naar die bevoordeling van de Chinezen, "die er toch geen wezenlijk verschillende opvattingen over het socialisme op na houden." Uit dezelfde bron kwam tevens de bevestiging van het vermoeden dat de Sovjet Unie momenteel - profiterend van de verbeterde betrekkingen met China - technici uitzendt naar de Volksrepubliek om zo tenminste in contact te komen met de daar geïmporteerde, geavanceerde Westerse technologie en kennis waarover het land zelf niet beschikt.

Een van de hoofdkanalen waarlangs know-how, in de vorm van blauwdrukken, procede's en licenties, Beijing's burelen bereikt, is het instituut van de gemengd Chinees-buitenlandse bedrijven of joint ventures. Daarvan werden er sedert 1980 al bijna 5200 opgericht in de hele wereld, waaronder een tiental in Nederland. In de door het Volkscongres aangenomen wet op de joint ventures staat, dat "de investeringen of samenwerkingsvoorwaarden voor de Chinese en buitenlandse partners financiële of materiele middelen omvatten, of kunnen bestaan uit vestigings- en eigendomsrechten, alsmede technische kennis." Uit waarnemingen blijkt dat de Chinese partners bij hun activiteiten het vergaren van strategische kennis en goederen meenemen ten behoeve van hun nationale defensie-industrie. In dat opzicht bevatten de werkzaamheden van het Chinese joint venture personeel dan ook een duidelijke intelligence-component, die uiteindelijk wordt gecontroleerd door het Ministerie van Staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst. Met het oog

hierop kan dus gesteld worden dat het Ministerie van Buitenlandse Economische Betrekkingen en Handel, waaronder de joint ventures ressorteren, ondersteunende activiteiten verricht ten dienste van de Chinese intelligence-gemeenschap.

Een heel goed met die van het joint venture personeel te vergelijken dubbelrol wordt vervuld door de Chinese studenten en wetenschappers die zich bekwamen aan Westerse universiteiten en onderzoeksinstellingen. In ons land zijn dat er inmiddels zo'n tweehonderd. Op hun soms zeer gespecialiseerde vakgebieden zorgen ook zij voor een constante informatiestroom naar het moederland waar, na een gecentraliseerde opvang, selectie en vertaling, voor verder transport naar bijvoorbeeld de Chinese defensie-industrie wordt gezorgd. Het vrije en open karakter van Westerse samenlevingen als - onder andere - de Nederlandse, maakt het niet gemakkelijk om die informatiestroom te controleren op een eventuele aantasting van geldende strategische belangen of verworvenheden. Integendeel, in veel gevallen is de bereidheid van instellingen, bedrijven of individuele wetenschappers in het Westen, nu net met voorbijgaan aan veiligheidsoverwegingen, maar al te groot om China van dienst te zijn.

Een aantoonbaar voordeel hierbij voor de Chinese inlichtingengemeenschap is het veel gunstiger imago dat de Volksrepubliek in het Westen - zeker in intellectuele kringen - heeft in vergelijking met dat van de Sovjet Unie. Heel begrijpelijk is dan ook dat Sovjetrussische functionarissen China's onwil om over te gaan tot volledig herstel van de betrekkingen met de Sovjet Unie, mede verklaren vanuit het in dat geval dreigende verlies van de vitale Westerse inbreng in de wetenschappelijke en technologische modernisering van de Volksrepubliek.

Het voordeel van een beter imago wordt derhalve terdege uitgebuit door China en dat brengt tevens met zich mee dat de Chinese intelligence kan volstaan met een "zachte aanpak" van haar doelen, zich vrijwel niet hoeft te profileren en op die manier agressieve, riskante operaties achterwege kan laten. Echter, in de mate waarin de onopvallendheid van het Chinese inlichtingenapparaat een maatstaf is voor het kennelijke succes waarmee het opereert, is het tegelijkertijd een even sterke waarschuwing aan het adres van hen wier taak het is de strategische belangen van het Westen te verdedigen.

Jongeren Front Nederland (JFN)

FASSBINDER

Eind vorig jaar werden de gemoederen in Nederland in beroering gebracht door het publieke debat over het al dan niet opvoeren van FASSBINDER's toneelstuk "Het vuil, de stad, de dood.....". Met name in Joodse kringen leidde dit tot emotionele reacties. Men zag in het toneelstuk het zoveelste bewijs voor een opkomend anti-semitisme. De commotie rond deze affaire bereikte uiteindelijk zijn hoogtepunt in december 1987, toen bekend werd dat de toneelspeler Jules CROISET had verklaard in België ontvoerd te zijn door de "Nederlandse Fascistische Jongeren Organisatie". Ofschoon bij zowel de Belgische als bij de Nederlandse instanties, betrokken bij het onderzoek naar de daders van CROISET's ontvoering, onmiddellijk al de nodige twijfels rezen over de juistheid van CROISET's verklaringen, kon pas na enige weken worden vastgesteld dat het hier een valse aangifte betrof.

Intussen stelde de Dienst een onderzoek in naar de aard en omvang van het anti-semitisme. Daarbij is op ruime schaal gebruik gemaakt van de ervaring en kennis van joodse- en niet-joodse organisaties, die zich bezig houden met de bestudering dan wel bestrijding van vormen van racisme en anti-semitisme. Niet kon worden geconcludeerd dat er in Nederland sprake is van toenemend anti-semitisme; het komt op zeer beperkte schaal voor.

Cultuurverschillen, vooroordelen, onbegrip en misplaatste gevoelens van onbehagen veroorzaken binnen delen van de Nederlandse samenleving soms spanningen, die kunnen uitmonden in vreemdelingenhaat en "macho"-gedrag jegens minderheden, maar ook tegen junks en sociaal zwakke groepen. Op het ogenblik zijn er nauwelijks aanwijzingen dat deze verschijnselen zullen omslaan in grootschalig en gestructureerd racisme en anti-semitisme. De groeipotentie van rechts-extremistische groeperingen, lijkt daardoor ook betrekkelijk klein.

Eind 1987 en begin van dit jaar werd in de vaderlandse pers aandacht besteed aan een in België gehouden onderzoek naar "het Heizeldrama" van 1985. In dit door criminologen van de universiteit van Leuven verrichte onderzoek werd de stelling geponeerd dat er in West-Europa een netwerk bestaat van gewelddadige voetbalsupporters. Dit netwerk zou onder invloed staan van het militant rechts-extremisme en bovendien verantwoordelijk zijn voor het merendeel van de ongeregelde heden tijdens belangrijke voetbalwedstrijden. Volgens het rapport zou dit netwerk niet alleen vertakkingen hebben in het Verenigd Koninkrijk, België en de Bondsrepubliek doch ook in Nederland. Deze in de vaderlandse pers breed uitgemeten stelling vond bij deskundigen vrijwel geen steun, hoewel er ongetwijfeld gewelddadige voetbalsupporters zijn met extreem-rechtse opvattingen.

Jongeren Front Nederland

Het JFN is in 1983 opgericht door Stewart M , voordien leider van het Nationaal Jeugd Front (NJF), de jongerenbeweging van de Nederlandse Volks Unie (NVU). De oprichting betekende tevens het einde van het NJF, een deel van de aanhang schaarde zich achter M .

Deze 25-jarige Engelsman verblijft sedert 1974 in Nederland en woont in Den Haag. Reeds op zeer jeugdige leeftijd kwam hij in de ban van Adolf HITLER en het nationaal-socialisme. In het begin van de jaren '80 trad hij samen met Joop GLIMMERVEEN van de NVU steeds meer op de voorgrond bij provocerende propaganda-acties. In die tijd omvatte het NJF slechts een handvol leden, dat voortdurend met elkaar overhoop lag. Een keerpunt vormde de afscheiding van de NVU door de oprichting van het JFN. Deze organisatie wilde zich niet meer laten gebruiken door GLIMMERVEEN's NVU en werd er ook minder mee geassocieerd. Dit betekent overigens niet dat M en GLIMMERVEEN ook hun hechte persoonlijke relatie hebben verbroken.

M , overtuigd van zijn eigen capaciteiten als "Leider" van een uiterst rechtse jongeren groepering, zag kennelijk nog steeds mogelijkheden voor een dergelijke beweging, ofschoon openlijke manifestaties in

toenemende mate op verzet stuiten van anti-fascistische krachten. Mede door deze oppositie en de betrekkelijke geringe animo onder jongeren om toe te treden tot de beweging, beperkte het JFN zich tot incidentele propaganda-acties. Het JFN is geen strak gestructureerde organisatie. Naast de voorzitter is er slechts een andere officiële bestuursfunctie, die van penningmeester. Deze functie wordt vervuld door Tibor MU die de spil is van een JFN-kern in de Bollenstreek. Voorts heeft de in Rotterdam wonende Edwin MA grote invloed op de gang van zaken binnen het JFN,

Naar schatting telt het 200 leden en ongeveer een even groot aantal sympathisanten. Ten opzichte van het handjevol leden in 1983 is er dus sprake van een duidelijke groei, die op dit moment nog verder lijkt door te zetten. De nieuwe aanhang recruteert het JFN vooral onder rand-groepjongeren, skinheads, punkers en gewelddadige voetbalsupporters. Een duidelijk beginselprogramma heeft het JFN feitelijk niet gehad. Eerst onlangs, in het "JFN-nieuws" nr. 23 van februari '88, is een tiental "strijdpunten" gepubliceerd. Deze zijn als volgt geformuleerd:

1. Het volk is een groep individuen met dezelfde zending.
Het bezit een culturele, historische en raciale eenheid.
Als wieg van het blanke ras komt Europa overeen met deze politieke, culturele en biologische eenheid.
2. Ons nationalisme kan slechts in het Europese kader worden opgevat.
In feite kan alleen de Europese dimensie de onafhankelijkheid en vrijheid van onze volkeren ten overstaan van de supermachten garanderen.
3. De volkeren van Europa zijn rijk aan verscheidenheid.
Het ultra-Europeanisme, dat de historische volkeren poogt te vernietigen, is even schadelijk als het bekrompen nationalisme dat in Europa onze historische lotsbestemming weigert te zien.
Nationalisme en Europees nationalisme moeten als een homogene, organische en onlosmakelijke eenheid worden begrepen.
4. Ons nationalisme impliceert een waarachtige sociale gerechtigheid.
Tegenover het marxistische dogma van de klassenstrijd stellen wij de rechtvaardige volksopvatting. Wij beoordelen de mens volgens zijn dynamiek en bekwaamheden waarmee hij bijdraagt in de totstandkoming van het nieuwe nationalistische en socialistische Europa. Trouw, eer, moed, respect voor volk en ras moeten het winnen van de zuiver materiële aspecten.
5. Wij verwerpen de materialistische ethiek die eigen is aan de verbruiksmatigheid want deze is vreemd aan de ware aard van de Europese mens. Voor alles bouwen wij op de zin voor plicht en heldendom, dat wil zeggen: op de hoogste geestelijke waarden.
6. Cultuur is een fundamenteel goed. Wij moeten deze bevorderen in de boezem van de gehele volksgemeenschap. Elke kunstvorm dienen wij in zijn gezonde opvatting te beschermen.
7. Liberalisme en marxisme dienen we met dezelfde onverzettelijkheid te bestrijden want achter een zuiver formele tegenstelling gaat een en dezelfde opvatting van mens en wereld schuil, een materialistische

en egalitaire opvatting. Wij moeten een maatschappijvorm scheppen die op de onvergankelijke beginselen van verscheidenheid, orde en hiërarchie is gegrondvest tegenover het democratische beginsel van de helft plus een. Wij moeten het beginsel van de organische Staat vestigen zonder klassestrijd noch partijen waarbij we de Europese of nationale gemeenschap als een geheel van individuen zien die door een gemeenschappelijk doel zijn verbonden.

8. Tegenover de technocratische afstomping welke de mens in een ziellose robot verandert stellen wij een opvoeding die de volledige ontplooiing van de mens begunstigt, zoals karaktervorming en verheffing van de geest.
9. Tegenover het democratische dogma van de vrije keus stellen wij dat de mens niet aan zichzelf toebehoort, maar aan een keten van mensen die hen voorafging en die hij moet bestendigen. Als erfgenaam van de edelste tradities moet hij deze voortzetten. Hij moet zijn bestaan inrichten volgens deze onveranderlijke waarden, opdat het handelen niet botst met het denken.
10. De volkshuishouding zal weer ondergeschikt zijn aan de staat en door verantwoordelijke mensen worden geleid. De kleine bedrijven blijven prive-eigendom. Bij het middenbedrijf bestaat de mogelijkheid tot mede-eigendom en deelname aan de winst. De trusts en grote ondernemingen worden opgeheven of worden staatseigendom.

Ofschoon in verhullende bewoordingen gevat, betreft het hier de gebruikelijke nationaal socialistische uitgangstellingen. Als uitvloeisel van deze "strijdpunten" ageert het JFN tegen alles wat de eenheid van het "Nederlandse Volk" in de weg staat. Mikpunt zijn onder andere ethnische minderheden, joden, homoseksuelen en communisten. De activiteiten beperken zich voornamelijk tot het verspreiden van het blad JFN-nieuws, de speciale editie "de Zwarte Rat", het folderen met racistische pamfletten, het plakken van stickers, alsmede de verkoop van T-shirts, armbanden, vlaggen en kettingen met het Keltische Kruis, al dan niet voorzien van racistische opschriften.

Het JFN beperkt zich in haar strijd echter niet tot louter propaganda-activiteiten en het onderhouden van contacten met gelijkgezinden in het buitenland.

Met name is in 1987 gebleken dat leden van het JFN de confrontatie met tegenstanders, ter verwezenlijking van hun doelstellingen, niet meer uit de weg gaan. Enthousiast heeft men bijvoorbeeld gehoor gegeven aan oproepen van de "Vlaamse Militanten Organisatie" (VMO) om steun te verlenen bij het verstoren van anti-fascistische demonstraties, welke in Antwerpen plaatsvonden. Beide demonstraties zijn -zoals werd beoogd- ontaard in ongeregelheden, waarbij ook enige JFN-aanhangers door de Belgische politie werden aangehouden. In oktober 1987 heeft het JFN getracht om op dezelfde wijze een toen in Den Haag gehouden anti-fascistische demonstratie te verstoren. Door preventief optreden van de Haagse politie kon een confrontatie tussen JFN-leden en de betogers worden voorkomen.

Resumerend kan worden vastgesteld dat het militante rechts-extremisme in Nederland, zoals deze in het Jongeren Front Nederland gestalte heeft gekregen, geenzins een kwijnend bestaan leidt. De toename van contacten met gelijkgezinde bewegingen in het buitenland vormt tevens aanleiding de ontwikkelingen met aandacht te volgen.

III. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME

De Beweging en de anti-apartheid

Begin maart werd op verschillende plaatsen in Nederland actie gevoerd tegen Shell-pompen. Deze akties waren niet de eerste en zeker niet de laatste akties die De Beweging uitvoert tegen een Nederlandse multinational met belangen in Zuid-Afrika.

Een nadere beschouwing van de akties door De Beweging in haar anti-apartheidsstrijd tegen de Nederlandse multinationals - en in het bijzonder Shell - is daarom op zijn plaats.

In de jaren '70 trachtten de gevestigde anti-apartheidsorganisaties zoals KZA, AABN en KAIROS ook via parlementaire weg aandacht en steun te verkrijgen voor hun standpunten met betrekking tot het apartheidsregime in Zuid-Afrika. Pas in de beginjaren tachtig, begon De Beweging op haar wijze aandacht te vragen voor het apartheidsvraagstuk. De aandacht voor anti-apartheid binnen De Beweging is voortgekomen uit haar kritische houding ten aanzien van allerlei onrechtvaardige maatschappelijke en sociale verhoudingen, in het bijzonder het racisme. Vanaf 1984 heeft de aandacht van De Beweging voor de anti-apartheidsstrijd zich in eigen akties geconcretiseerd en is deze onder andere uitgegroeid tot een van de speerpunten van de "anti-imperialistische" strijd. De "overval" op de bibliotheek van de Nederlands-Zuidafrikaanse Vereniging in 1984 kan gezien worden als startpunt van een hele reeks akties op het terrein van de anti-apartheidsstrijd, variërend van zogenaamde "picket-lines" en klad- en vernielingsakties tot en met brandstichtingen. Kenmerkend hierbij is dat in de loop der jaren de akties in toenemende mate gewelddadiger zijn geworden.

Bij de keuze van aktiedoelen moesten vooral vestigingen van Nederlandse multinationals met economische belangen in Zuid-Afrika het ontgelden. Zo werd SHV gedwongen haar belangen in Zuid-Afrika - na een reeks brandstichtingen bij MAKRO-vestigingen - af te stoten en werd Shell na vernielingsakties tegen Shell-objecten onder druk gezet.

Het zwaartepunt van zowel de akties als de aktievoerders ligt in Amsterdam en omgeving.

De motivering voor de akties door middel van claimbrieven, werd veelal openbaar gemaakt via het Amsterdamse aktieweekblad BLUF!, voorzien van redactionele achtergrondinformatie en commentaar. Inhoudelijk varieerden de claimbrieven van een summiere algemene aanklacht tegen het anti-apartheidsregime tot en met een vele pagina's tellende veroordeling van het westerse-multinationale kapitalisme in het algemeen.

Akties tegen Shell

In Nederland zijn akties tegen de Nederlandse multinational Shell niet nieuw. In de jaren '70 voerden de anti-apartheidsorganisaties KAIROS en KZA reeds campagnes om Shell uit Zuid-Afrika te krijgen.

De Beweging begon in 1985 met haar eerste akties tegen Shell-objecten; veelal bestonden deze akties uit het bekladden en vernielen van pompstations.

In het voorjaar van 1986 bereikten de akties tegen Shell een - voorlopig - hoogtepunt met een aktiegolf, waarbij in een nacht een dertiental benzinepompstations door verschillende aktiegroepen, verenigd onder de namen "Nachtschade" en "Nog Meer Nachtschade", vernield en beklad werden. Een maand later zouden nog eens een vijftal Shell-benzinepompstations het slachtoffer worden van vernielingsakties, ditmaal geclaimd onder de naam "Burn down Apartheid". Sindsdien bleef Shell een aktieobject van De Beweging. In 1987 laaiden de activiteiten tegen Shell gedurende korte tijd weer op door een tweetal brandstichtingen in een pompstation en een oliegroothandel, geclaimd door de aktiegroep RaRa (Revolutionaire Anti-Racistische Aktie), die zich eerder verantwoordelijk stelde voor onder andere de akties tegen de Makro's.

Begin maart 1988 werden in een nacht bij 36 Shell-benzinestations vernielingen aangericht. Deze akties werden in tegenstelling tot voorgaande akties anoniem geclaimd. De aktiegolf zou, blijkens documenten gevonden tijdens huiszoekingen, het begin zijn van een 16-weeken durende aktiecampagne tegen de betrokkenheid van Shell bij de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika. Niet alleen de campagnevorm was nieuw, ook sommige aktiedoelen zijn nieuw: ook nevenvestigingen, dochterondernemingen en grootverbruikers van Shell zullen op de korrel worden genomen.

Ideologie

Alle hierboven vermelde akties hebben de overeenkomst dat zij gericht zijn tegen de aanwezigheid van Shell in Zuid-Afrika. De ideologische motivatie verschilt echter.

Er is enerzijds een gematigde opvatting, onder andere terug te vinden in de claimbrieven van "Nachtschade" en in de anonieme claim. Zij wordt gedragen door dat deel van De Beweging, dat zich primair verzet tegen de apartheid, als onderdrukkend maatschappelijk systeem en die Shell ziet als een belangrijke factor die dit systeem in stand houdt. Anderzijds is er de radicale anti-imperialistische opvatting, zoals van de aktiegroep RaRa, die slechts door een aantal geradicaliseerde activisten met een oorsprong in de anti-militaristische aktiegroep ONKRUIT gedeeld wordt. Zij richten zich niet alleen tegen het anti-apartheidsysteem, dat zij als een symptoom van het Westers imperialistische systeem zien, maar zij verzetten zich tegen het gehele Westerse, door multinationals bepaalde kapitalistische systeem.

De multinational Shell is hierbij slechts een van de krachten die vanuit Nederland het imperialistische systeem in stand houdt.

Is het doel van de gematigde groep de afschaffing van het onderdrukkend apartheidssysteem, bij de radicale groep is het doel de omverwerping van het Westers multinationale kapitalistische systeem en de apartheid - als een van de uitwassen - slechts de aanleiding.

Organisatie van de Shell aktiecampagne

Het voeren van akties in de vorm van een campagne is voor De Beweging vrij nieuw; men breekt hiermee met de traditionele autonome voorbereiding en uitvoering van akties. Het past in de nieuwe werkwijze in deze kring; bepaalde groepjes bijten zich vast in een onderwerp tot resultaat is bereikt (de zogenaamde deelstrijden).

De campagnevorm gaat uit van het zogenaamde "sneewbaleffect"; via bestaande kontakten en door voorbeeldwerking wordt de initiatiefgroep uitgebreid totdat grote delen van De Beweging erbij betrokken zijn. Daarna zullen ook mensen buiten De Beweging erbij betrokken moeten worden.

Organisatoren

De organisatoren van deze aktiecampagne moeten gezocht worden onder een kleine groep betrekkelijk gematigde aktivisten, die in het verleden aktief was in ONKRUIT en de laatste jaren nauw betrokken is (geweest) bij de redactie-aktiviteiten voor het Amsterdamse aktieweekblad BLUF!. Vanuit de ervaringen en kontakten, die de initiatiefnemers in de loop der jaren voor BLUF! en op de congressen "Uitval na Inval" (mei 1987 te Amsterdam) en "Solidariteit en Verzet" (oktober 1987 te Arnhem) met aktivisten elders hebben opgedaan, hebben zij een aantal vertrouwelingen uit hun aktieverleden ten behoeve van deze campagne weten te mobiliseren.

Deze hebben op hun beurt in hun naaste omgeving een aantal doorgewinterde betrouwbare aktivisten voor de pompenakties van 6/7 maart gevraagd. Deze manier van organiseren lijkt bedoeld als een antwoord op de negatieve ervaringen die men in het verleden opgedaan heeft bij het voorbereiden van akties in groter verband; regelmatig immers bleek de overheid op de hoogte.

Door het opzetten van deze campagne slagen de initiatiefnemers er mogelijk ook in een nieuw centraal verbindend thema voor de gehele - door diversiteit gekenmerkte - Beweging aan te dragen en een positieve wending aan het algemeen heersende malaisegevoel binnen De Beweging te geven.

Verwachting

Voorzover multinationals economische banden blijken te onderhouden met onderdrukkende regimes, kunnen zij akties verwachten uit delen van De Beweging, zowel vanuit de gematigde en zich van "zachtere" akties bedienende als vanuit de radicale hoek, die sowieso gebeten is op multinationals, als smaakmakende exponenten van "het" systeem.

Anti-militarisme na Woensdrecht

In de week na Pasen werd bij Havelte/Havelterberg een anti-militaristisch kamp gehouden. Het Vredes Aktie Kamp (VAK) uit Woensdrecht had de organisatie in handen, hetgeen illustreert dat de anti-militaristische beweging nu "Woensdrecht" voorbij is, naar nieuwe aktiemogelijkheden zoekt.

De afgelopen jaren vormde de zogenaamde kruisrakettenkwestie het samenbindende en inspirerende onderwerp voor de vaderlandse vredesbeweging in de brede zin des woords. Nu door het sluiten van het z.g. INF-akkoord plaatsing van nucleaire wapens in Woensdrecht geen doorgang zal vinden, is deze beweging veel wind uit de zeilen genomen.

Ook de inspanningen van grote delen van De Beweging waren de laatste jaren sterk gericht op het voorkomen van de plaatsing van kruisvluchtwapens in ons land. In het radikale anti-militaristisch verzet is een permanente stroming aanwezig die het militair apparaat in het algemeen en de "militarisering van de samenleving" aan de kaak wil stellen. In dit kader vinden regelmatig veelal kleinschalige akties plaats tegen militaire objekten (o.a. mobilisatiecomplexen, bunkers, communicatiemiddelen), kernwapen-"sites", oefeningen (b.v. munitietransporten, Reforger) en (militaire) inlichtingendiensten.

Omdat een nieuw, tot de verbeelding sprekend aktieobject als de vliegbasis Woensdrecht zich voorlopig niet lijkt aan te dienen, gebruikt het radikaal anti-militarisme, om het vuur brandend te houden, de thans ontstane "vrije energie" voor een versterking van de algemene anti-militaristische stroming. Gehoopt wordt uiteraard dat ook het "brede" vredesaktivisme in deze zal meegaan.

In de komende tijd zal hiertoe een aantal aktuele facetten nader belicht worden. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan de Nederlandse presentie in de Arabische Golf, leveranties van bedrijven aan de belligerenten in de oorlog Iran-Irak en de NAVO (in verband met het 40-jarig jubileum in 1989).

Een van de bindmiddelen van het anti-militaristisch verzet was tot voor kort de maandelijkse blokkade van de beoogde kruisvluchtwapenbasis Woensdrecht, de zogenoemde "sirene-maandag".

Als substituut hiervoor is thans gekozen voor soortgelijke akties bij de in ons land aanwezige veronderstelde kernwapenopslagplaatsen en de hiermee samenhangende installaties. De aandacht van de activisten gaat in dit verband uit naar: 't Harde, Havelte/Havelterberg, en de vliegbases Valkenburg en Volkel. Voorlopig is ervoor gekozen maandelijks wisselend bij een of meer van deze objekten te demonstreren en te blokkeren.

Tot nu toe kwamen bij deze akties enkele tientallen mensen op de been die, behalve uit de betreffende regio, merendeels afkomstig waren uit Woensdrecht en de Randstad (met name Amsterdam en omstreken), versterkt met leden van enkele basisgroepen elders. Zoals verwacht kon worden heeft vooral de inbreng van anti-militaristen uit Woensdrecht en Amsterdam en omstreken ertoe geleid dat, in vergelijking met bijvoorbeeld de regionale akties die tot begin dit jaar in Havelte werden gehouden, de maandelijkse akties aanmerkelijk grimmiger van karakter zijn geworden.

IV. TERRORISME

De Palestijnen in Nederland

Inleiding

Sedert enkele maanden staat de Palestijnse kwestie in het middelpunt van de belangstelling; de media berichten vrijwel dagelijks over de onlusten op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook.

In ons land vinden deze gebeurtenissen hun weerslag in het feit dat de hier te lande woonachtige Palestijnen weer massaal de straat op gaan om te demonstreren tegen de Israëlische regering, hetgeen sinds 1982 (na de Israëlische inval in Libanon) niet meer in die mate is gebeurd.

Oorsprong

In ons land wonen naar schatting zeshonderd Palestijnen, van wie het merendeel (+ vierhonderd) in Vlaardingen is geconcentreerd. De overigen wonen her en der verspreid.

In de jaren zestig kwamen de eerste Palestijnen naar Nederland om een opleiding te volgen bij de firma ROMI B.V. (Rotterdamse Margarine Industrie) gevestigd in Vlaardingen met de bedoeling om in het filiaal in Nabloes op de Westelijke Jordaanoever tewerkgesteld te worden. In juni 1967 vond de "Zesdaagse oorlog" plaats waarbij Israël de Sinai, de Westelijke Jordaanoever, de Hoogvlakten van Golan en de Gazastrook veroverde. Na deze oorlog konden of wilden de in ons land verblijvende Palestijnen niet naar hun woonplaats terugkeren. Velen lieten hun gezinnen en familie naar Nederland overkomen. Vandaar dat de meeste Palestijnen in Vlaardingen uit de directe omgeving van Nabloes afkomstig zijn.

Palestijnse verenigingen

De Palestijnen zijn in ons land sinds 1980 in georganiseerde vorm actief. Het gaat daarbij om de volgende verenigingen:

1. De Palestijnse Vereniging in Nederland (P.V.N.).
Een soort overkoepelende algemene vereniging, waarvan vrijwel elke Palestijn lid kan worden.
In feite bestaat deze vereniging nog slechts "op papier". De vorige P.L.O.-vertegenwoordiger in ons land, wijlen Ghazi K..., eiste namelijk de zeggenschap over de P.V.N. op. Dit stuitte op hevig verzet van de toenmalige P.V.N.-voorzitter, Ibrahim A... K... besloot daarop de P.V.N. te ontbinden. Sindsdien wordt de naam P.V.N. nog slechts gebruikt door A..., bijvoorbeeld bij ondertekening van pamfletten. De P.V.N. bestond vroeger uit + 100 leden.
2. De Algemene Palestijnse Arbeiders Vereniging (A.P.A.V.)
Na de "ontbinding" van de P.V.N. de belangrijkste Palestijnse vereniging.
Het is tevens de meest actieve vereniging, ondanks de grote interne verdeeldheid. Het voorzitterschap blijkt keer op keer een voedingsbodem voor hevige strijd.

Mohammed AB - vanaf 1984 voorzitter - had de zijde van Ghazi K. gekozen en kwam automatisch in botsing met Ibrahim A., die de voorzittershamer door M.heimer AY gehanteerd wilde zien. De ruzie liep zo hoog op dat P.L.O.-Tunis een vertegenwoordiger stuurde om de zaak te onderzoeken en zo mogelijk vrede te stichten. De eerste taak volbracht hij; de tweede echter niet. Er werden nieuwe verkiezingen gehouden en AY werd voorzitter. De onderlinge strijd bleef evenwel voortduren en roddel en achterklap bleef menige Palestijn niet bespaard.

De A.P.A.V. is de grootste organisator van anti-Israëlische demonstraties en werkt hierin voornamelijk samen met het K.M.A.N. (Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland) en het Palestina Komitee (PALKOM). De A.P.A.V. telt ongeveer 110 leden.

3. De Palestijnse StudentenVereniging (P.S.V.)

De oprichting vond plaats in 1983. Destijds werd moeizaam het minimum vereiste aantal leden van vijftien bereikt. Er werden totaal geen activiteiten ontplooid.

In het vierde kwartaal van 1987 werd de P.S.V. heropgericht, nadat een vertegenwoordiger van de G.U.P.S. (General Union of Palestinian Students) door P.L.O.-Tunis naar ons land was gestuurd om de jonge Palestijnen te mobiliseren. De P.S.V. telt momenteel + vijfentwintig leden. In januari 1988 werd het bestuur gekozen; de belangrijkste activiteiten spitsen zich toe op de ook hier heersende interne verdeeldheid.

4. De Palestijnse Vrouwen Unie (P.V.U.)

Tot voor kort een enigszins "sluimerende" vereniging.

Ook binnen de P.V.U. werd in januari 1988 een nieuw bestuur gekozen. Hierin hebben onder anderen zitting: Leila J. (ex-vriendin van Ibrahim A.), Anisa R. (echtgenote van de huidige consul van Jordanië, Mahmoud R.) en Kawther A. (zuster van Ibrahim A.). Vooralsnog lijkt de P.V.U. met voortvarendheid te werk te gaan. Circa vijfendertig vrouwen maken er deel van uit en ook deze vereniging is de verdeeldheid niet bespaard gebleven.

De diverse verenigingen stellen zich ten doel de hier te lande wonende Palestijnen culturele en sociale opvangmogelijkheden te bieden en tevens de Nederlandse bevolking te informeren omtrent de Palestijnse kwestie. De verenigingen worden hierin bijgestaan door het Palestina Komitee (PALKOM) en het Medisch Komitee Palestina (M.K.P.). Het PALKOM heeft zich ten doel gesteld in Nederland een politieke steuncampagne te voeren voor de Palestijnse aspiraties, terwijl het M.K.P. - dat sinds 1985 onafhankelijk van het PALKOM opereert - daadwerkelijke steun verleent aan de Palestijnse Rode Halve Maan (het Palestijnse Rode Kruis).

P.L.O.-kantoor in Nederland

Afif S., sinds 19-10-1987 P.L.O.-vertegenwoordiger in Nederland, heeft zich tot nu toe conform de verwachting geprofileerd als een actieve en intelligente man die met veel voortvarendheid de Palestijnse zaak in Nederland behartigt.

Hij ontmoet alom respect, hetgeen niet in de laatste plaats te danken is aan zijn uitstekende diplomatieke vaardigheden. Toch mag niet onvermeld blijven dat ook de recente onlusten in de bezette gebieden hebben meegewerkt aan de vorming van S. 's goede imago. Hij zag namelijk al vrij snel in dat het optreden van de Israelische militairen ten gunste van de Palestijnse zaak kon worden gebruikt. Een bewijs hiervan op politiek niveau is de wijze waarop hij door enige Arabische Ambassadeurs druk heeft laten uitoefenen op de Nederlandse regering, opdat deze het Israelische beleid zou veroordelen. Daarnaast heeft hij op het financiële en organisatorische vlak hulp geboden aan de met de Palestijnen sympathiserende organisaties en zodoende meegewerkt aan de totstandkoming van diverse demonstraties die in ons land zijn gehouden. Zijn aanwezigheid op een aantal van deze demonstraties heeft zijn aanzien binnen de Palestijnse gemeenschap in Nederland doen toenemen.

Relatie Palestijnse gemeenschap - P.L.O.-kantoor

Afif S. , inmiddels de derde P.L.O.-vertegenwoordiger sinds de opening van het P.L.O.-kantoor in 1982, ondervindt nagenoeg dezelfde problemen als zijn voorgangers. Deze problemen vinden hun oorsprong in de aanwezigheid in ons land van de eerder genoemde Ibrahim A. , de vertegenwoordiger van AL FATAH in Nederland, in welke hoedanigheid hij heimelijk actief is.

De competentie-kwestie tussen S. en A. (beiden wensen supervisie over de diverse verenigingen) heeft geleid tot een "twee kampen-situatie" binnen de Palestijnse gemeenschap. S. blijkt echter een beter tacticus en heeft met name A. ' bemoeienissen met de P.V.U. weten te minimaliseren. Of deze "overwinning" op A. de eerste uit een reeks is, zal de toekomst moeten leren. Het lijkt er in elk geval op dat A. zich niet zal kunnen permitteren ook deze derde P.L.O.-vertegenwoordiger te blijven dwarsbomen, wil hij overplaatsing naar een ander land voorkomen. Of er moet de P.L.O. wel zeer veel aan gelegen zijn om A. desondanks in ons land te laten opereren.

Sympathie in Nederland voor de Palestijnse zaak

Tot voor kort kon daadwerkelijke sympathie voor het Palestijnse verlangen naar een eigen staat voornamelijk gevonden worden onder de leden van PALKOM en M.K.P.

Een van de gevolgen echter van de onrust op de Westelijke Oever van de Jordaan en in de Gazastrook is de oprichting van het "Solidariteitsplatform met de Palestijnse Volksofstand", waarbij naast eerder genoemde PALKOM en M.K.P. ook Marokkanen, Turken en zelfs exponenten van de "Beweging" betrokken zijn.

Op het ogenblik is het ontstaan van anti-Israëlische tendenzen te bespeuren, naast de reeds aanwezige pro-Palestijnse. Binnen bepaalde kringen in de "Beweging" - voornamelijk in Amsterdam, Groningen en Nijmegen, maar uitstraling naar andere plaatsen mag niet uitgesloten worden - doen in toenemende mate geruchten de ronde over acties - ook hardere - tegen Israëlische doelen.

De TKP/ML in Nederland

Algemeen

De militaire machtsovername van 12 september 1980 maakte in Turkije een eind aan een periode waarin het land werd verscheurd door chaos en politiek geweld.

In de jaren voorafgaand aan de staatsgreep pleegden zowel rechtse als linkse extremistische groeperingen vele duizenden politieke moorden. Na de coup kwamen de wetgevende en de uitvoerende macht te liggen bij een door de militairen geïnstalleerde Nationale Veiligheidsraad. Onder leiding van de latere president, generaal KENAN EVREN, gelastte deze Veiligheidsraad op 16 oktober 1981 de ontbinding van alle politieke partijen.

Een reeks maatregelen en wetten droeg er vervolgens zorg voor dat legale politieke activiteiten tot een minimum werd beperkt.

Het zal duidelijk zijn dat vooral extremistische groeperingen door deze maatregelen gedwongen waren de activiteiten voort te zetten vanuit de illegaliteit.

De strenge vervolging door de Turkse overheid zorgde er vervolgens voor dat vele, vooral extreem linkse Turken, naar het buitenland vluchtten. Ook in ons land hebben zich de afgelopen jaren vele van deze politieke vluchtelingen gevestigd.

Dit leidde ook in Nederland tot het oprichten van organisaties van Turken, die niet los konden worden gezien van de tot 1980 in Turkije actieve politieke organisaties.

Een van deze organisaties is de TKP/ML (Turkyeli Komunist Partisi/Marksist-Leninst, ofwel Turkse Communistische Partij/Marxistisch-Leninstisch).

Ontstaan van de TKP/ML

De TKP/ML ontstond in 1971 uit een groep maoïsten die zich rond het blad Proleter Devrimci Aydeinlik (Proletarische Revolutionaire Verlichting) hadden verzameld.

De strategie van de partij was er voor de staatsgreep voornamelijk op gericht om volgens de politieke lijn van de plattelandsguerrilla, naar Chinees-Vietnamees model, te komen tot de vorming van "rode gebieden", van waaruit de revolutie verder verspreid zou moeten worden.

Om dit te verwezenlijken werd in 1972 de terreurorganisatie TIKKO (Turkiye Isçi Koylu Kurtulus Ordusu, het Turkse Boeren en Arbeiders Bevrijdings leger) opgericht, die in de zeventiger jaren verantwoordelijk was voor talloze gewelddadige aanslagen.

Na de militaire coup van september 1980 zorgde een strenge vervolging van de zijde van de Turkse overheid er voor dat vele leden van de TKP/ML hun toevlucht moesten zoeken tot landen als Frankrijk, West Duitsland, Griekenland en Nederland.

Nadat de TKP/ML in deze landen de kans kreeg zich te hergroeperen, ontstond een door heel Europa vertakte organisatie.

De organisatie en activiteiten van de TKP/ML

De TKP/ML, die volgens het model van een klassieke communistische partij georganiseerd is, heeft een Centraal Comité en Politiek Bureau. De partij heeft een Algemeen Bureau voor het Buitenland, dat in Europa vertegenwoordigd wordt door de in Frankfurt (BRD) gevestigde ATIK (Avrupa Turkyeli Isçiler Konfederasyonu, de Europees Turkse Arbeiders Confederatie).

Dit ATIK is een overkoepelende organisatie waaronder alle landelijke TKP/ML-afdelingen in Europa ressorteren.

Deze landelijke afdelingen, bijvoorbeeld die in Nederland, de HTIF (Hollanda Turkyeli Isçiler Federasyonu, de Hollands Turkse Arbeiders Federatie) zijn weer opgedeeld in regionale afdelingen. In Nederland vinden we deze ondermeer in Arnhem, Rotterdam en Den Haag.

De activiteiten van de TKP/ML in Nederland zijn voornamelijk gericht op het (vooral financieel) ondersteunen van de strijd die het TIKKO nog altijd in Turkije voert.

Door het houden van financiële campagnes verzamelt men regelmatig grote bedragen,

Verder tracht men door middel van (tot nog toe) vreedzame bezettingsacties, demonstraties en het verspreiden van pamfletten en aanplakbiljetten de aandacht van de media op de situatie van politieke gevangenen in Turkije te vestigen.

De laatste maanden heeft de partij zich voornamelijk ingezet om het asielbeleid van de Nederlandse overheid te bekritisieren.

Evaluatie

Ofschoon de TKP/ML als organisatie pas in het begin van de jaren tachtig naar West-Europa uitweek, kan er nu reeds gesproken worden van een goed georganiseerde en sterk hiërarchisch opgebouwde structuur, die zijn plaats in onze samenleving gevonden lijkt te hebben.

Binnen enkele jaren is men erin geslaagd om buiten Turkije een organisatie op te zetten, die, met vertegenwoordigingen in bijna alle Europese landen, op alle mogelijke manieren steun tracht te verlenen aan de in Turkije te voeren strijd.

Onlangs werd op het in Athene gehouden 3e Wereldcongres van de partij besloten dat de guerrillastrijd die het militante gedeelte van de partij nog steeds voert, dient te worden opgevoerd en dat in de toekomst meer ondersteuning vanuit de Europese afdelingen wordt verwacht.

Het is nog onduidelijk in welke mate deze beslissing de activiteiten van de TKP/ML in Nederland zal beïnvloeden.

Vastgesteld is inmiddels wel, dat ook vanuit ons land actief steun wordt verleend aan het in Turkije strijdende TIKKO.

Gezien de ontwikkelingen van de TKP/ML in de afgelopen jaren is te verwachten dat de activiteiten van de partij in ons land verder zullen toenemen.

In hoeverre deze activiteiten gepaard zullen gaan met geweld is op dit moment echter moeilijk in te schatten,
